

Datum
2019-10-29

Beteckning
101-31421-2019

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se

Moderna tillståndsprocesser för elnät (SOU 2019:30)

Regeringskansliets diarienummer:

I2019/01809/E

Sammanfattande synpunkter

Länsstyrelsen i Stockholms län delar utredningens uppfattning att koncessionsbeslutens status behöver stärkas men tillstyrker inte författningsförslaget nedan med följande kommentarer:

- Förslaget som behandlas i 6.3.1 (2 kap. 5 b § Ellagen) innebär att det helt saknas möjlighet till ett ingripande mot en koncessionerad ledning med stöd av miljöbalken. Länsstyrelsen tillstyrker inte förslaget, så som lagförslaget är formulerat.
- Länsstyrelsen instämmer i att statusen och rättskraften för koncessionerade ledningar behöver stärkas. Av utredningen framgår dock att någon ändring inte behövs i övrig lagstiftning. Länsstyrelsen ifrågasätter denna slutsats och lämnar förslag på ändring. Länsstyrelsen föreslår att en ändring i miljöbalken och plan- och bygglagen bör införas för koncessionerade ledningar likt den som införts för omgivningsbuller.

I övrigt lämnar Länsstyrelsen inga synpunkter på författningsförslaget

Synpunkter på betänkandets förslag

6.3.1 Koncessionsbeslutets ställning gentemot förelägganden och förbud enligt miljöbalken bör stärkas (sid 205).

Utredningens förslag till lagändring: *Ledningar, som med stöd av nätkoncession för linje används med en spänning om minst 130 kV, ska inte med stöd av miljöbalken få förbjudas avseende den funktion, i den sträckning eller i det huvudsakliga utförande som anges i koncessionsbeslutet.*

Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning att koncessionsbeslutens status behöver stärkas. Länsstyrelsen tillstyrker dock inte förslaget till lagändring på följande grunder. I förslaget är det otydligt i vilka avseenden eller situationer som miljöbalken inte ska gälla. Så som lagändringen är formulerad så gäller inte

BESLUTDatum
2019-10-29Beteckning
101-31421-2019

miljöbalken alls och alla typer av ingripanden begränsas. Länsstyrelsen bedömer att detta kan få konsekvenser som inte synes vara förenliga med lagändringens syfte. Det kan inte heller anses vara ett modernt eller effektivt sätt att lösa problematiken kring de enskilda fall där det uppstår tillsynsärenden avseende en koncessionerad ledning. I dagsläget finns det en stor osäkerhet kring vad som ska bedömas som en olägenhet och lagförslaget kan därmed medföra en risk för att människors hälsa och säkerhet äventyras. Länsstyrelsen föreslår istället att koncessionsbeslutens ställning stärks genom ändring i miljöbalken och plan- och bygglagen.

Lagförslaget innebär att störningar och olägenhetsaspekter behöver vara utredda och klarlagda i koncessionsärendena. Det framgår av utredningen (sid. 327) att det inte finns gränsvärden och att det saknas vägledande rekommendationer från ansvarig myndighet i frågan kring elektromagnetiska fält. Forskning har enligt myndigheterna hitintills inte gett ett sådant underlag att det är befogat att sätta några rikt- eller gränsvärden. Så länge det inte finns gemensamma rikt- och gränsvärden innebär detta att olika myndigheter och aktörer kan utgå från olika riktvärden vid bedömning av påverkan på människors hälsa och säkerhet.

6.3.3 Någon ändring behövs inte i övrig lagstiftning (sid 217)

I plan- och bygglagen framgår att vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet, 2 kap. 5 § plan- och bygglagen. I utredningen föreslås att Boverket bör förtydliga hur denna paragraf ska tillämpas för att en intressekonflikt inte ska uppstå mellan nybyggnation och koncessionerade ledningar. Därmed skulle en lagändring i annan lagstiftning inte vara nödvändig.

Länsstyrelsen instämmer i att tillämpningen av plan- och bygglagen avseende nybyggnation nära kraftledningar kan förtydligas av Boverket, dock är frågan mer komplex då det saknas rikt- eller gränsvärden för vad som är en olägenhet eller fara för människors hälsa.

Länsstyrelsen är av den uppfattningen att skyddsavstånd samt gräns- och riktvärden behöver tas fram av berörd myndighet. Det kan således krävas mer forskning inom området för att fastställa vilken den faktiska olägenheten är som kan uppstå. Samtliga aktörer och myndigheter bör utgå från samma rikt- eller gränsvärden för elektromagnetiska fält och buller vid bedömningen av fara för människors hälsa och/eller bedömning av olägenhet som en koncessionerad ledning kan medföra.

Länsstyrelsen föreslår att en ändring i miljöbalken och plan- och bygglagen bör införas för koncessionerade ledningar likt den som införts för omgivningsbuller. Detta skulle innebära att tillsyn inte kan utövas mot en koncessionerad ledning som följer bestämmelserna i ellagen, miljöbalken och plan- och bygglagen. Det möjliggör även för ett förtydligande kring koncessionerade ledningars rättsliga

BESLUT**Datum**
2019-10-29**Beteckning**
101-31421-2019

status i förhållande till övriga intressen i samhällsbyggnadsprocessen. Det bör även förtydligas att om byggnation trots nya lagregler i plan- och bygglagen beviljas på ett för nära avstånd till en befintlig kraftledning så kan ett ingripande ske mot byggnationen, vilket stärker koncessionerade ledningars status i samhällsbyggnadsprocessen. I samband med detta kan även fastighetbildningslagen behöva ses över så att fastighetsbildning inte är möjlig där fastigheter blir olämpliga för sitt ändamål med hänsyn till närhet till kraftledningar.

Beslut i detta ärende har fattats av Landshövding Sven-Erik Österberg. I den slutliga handläggningen har även medverkat samhällsbyggnadsdirektör Åsa Ryding, tf. förvaltningsdirektör Adli Assali samt Emma Gradin, föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift